

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)



คดีหมายเลขดำที่ อส. ๖/๒๕๕๕
คดีหมายเลขแดงที่ อส. ๗ /๒๕๕๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

ระหว่าง { นางสุภาพร อุดมฤทธาวุธ

ผู้ฟ้องคดี

{ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทับลาน ที่ ๑

{ ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

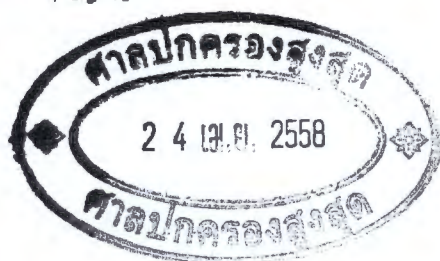
ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ส. ๑๕/๒๕๕๔
หมายเลขแดงที่ ส. ๔/๒๕๕๕ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งตั้งอยู่ที่
หมู่บ้าน ก.ม.๘๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ
๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา ตามหลักฐานเกี่ยวกับการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท.๕ และ
ภ.บ.ท.๑๑ ที่ดินบริเวณดังกล่าวเดิมมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม เนื่องจากทางราชการให้
สัมปทานแก่เอกชนตัดโค่นต้นไม้ขนาดใหญ่จนไม่มีสภาพเป็นป่าแล้ว ต่อมา ประมาณปี
พ.ศ. ๒๕๐๐ ราษฎรได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในบริเวณที่ดินดังกล่าวจนมีสภาพเป็น



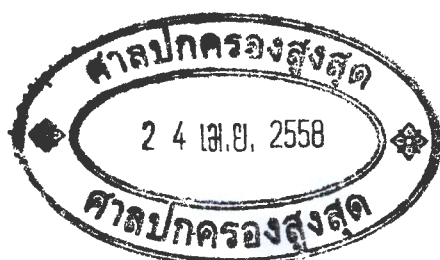
/ชุมชน...

ชุมชนขนาดใหญ่ มีโรงเรียน วัดวาอาราม และสิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินดังกล่าวและได้ขอเลขบ้านจากทางราชการ ได้รับทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๕๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินและปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินดังกล่าว ได้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติทับลานและสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) เข้ามาตรวจดูเป็นระยะๆ แต่ไม่เคยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ประกอบกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินได้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีจึงเข้าใจโดยตลอดมาว่าได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยชอบกฎหมาย แต่ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ คณะเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจอุทยานแห่งชาติทับลานได้เข้าตรวจยึดที่ดินและบ้านของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งจับกุมผู้ฟ้องคดีส่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาดี โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาชญาฐานบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๑๖ (๑) (๔) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี เนื่องจากขาดเจตนาในการกระทำความผิด หลังจากนั้น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดกบินทร์บุรี โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีทำลาย ทำให้เสียทรัพย์แก่ทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๒๖,๔๕๘.๐๔ บาท ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดกบินทร์บุรี รัฐบาลได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาคดีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรที่อาศัยและทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐทั่วประเทศเพื่อให้เกิดความปรองดอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้มีหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๕.๐๔/๓๔๐๒ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้นายงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐ และคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์



/ท้องที่...

ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ตรวจพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ว่าผู้ฟ้องคดีได้อยู่อาศัยทำกินก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ซึ่งได้มีการเสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้แถลงต่อศาลจังหวัดกบินทร์บุรีขอเลื่อนการพิจารณาคดีแพ่งออกไปก่อน ศาลจังหวัดกบินทร์บุรี ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้จำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว แต่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วมีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗๐๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผ่อนปรนให้ราษฎรที่อยู่อาศัยมาแต่เดิมหรือที่ครอบครองต่อเนื่องจากผู้ครอบครองเดิมอยู่อาศัยทำกินได้ การใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงต้องใช้บังคับกับราษฎรที่กระทำการบุกรุกพื้นที่ป่าขึ้นใหม่ภายหลังการออกมติดคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้วเท่านั้น และในคดีที่กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาฐานบุกรุกที่ป่านั้น พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งถึงที่สุดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีแล้ว ส่วนคดีแพ่งศาลจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี จึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และเป็น การกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ ตามที่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดัน ราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐ และคำสั่งดังกล่าว ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือ รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน



/หรือทำสิ่งนั้นๆ...

หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมอีก จึงเป็นการกระทำที่สวนทางกับนโยบายของรัฐบาล อีกทั้ง คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินแปลงที่ ๔๖๑ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา และได้อยู่อาศัยมาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ ตามกฎหมายครั้งแรก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาบังคับกับผู้ฟ้องคดีได้

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิม ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

๒. ให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗๐๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔

๓. ห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเข้าไปในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครอง ทำประโยชน์เพื่อตรวจค้น ขั้วไล่ และรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีจนกว่าศาลจะมี คำพิพากษาถึงที่สุด

๔. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองระับการดำเนินการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

๕. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าธรรมเนียมศาลและ ค่าทนายความแทนผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง ของผู้ฟ้องคดี แล้วมีคำสั่งไม่รับคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจ ปราบปราม และจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติให้คงอยู่



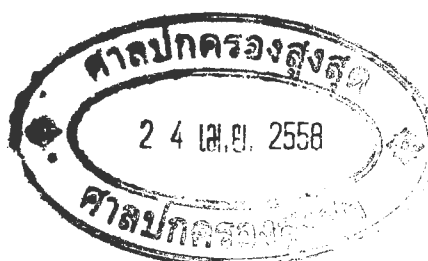
/ในสภาพ...

ในสภาพธรรมชาติ ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ ตามคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ประกอบกับประกาศ แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และสัตว์ป่า ตามหนังสือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๕.๒/๗๙๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ บริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเข้าไปครอบครองทำประโยชน์และ ปลุกสร้างบ้านอยู่อาศัยเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติทับลาน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ติดตั้งประกาศอุทยานแห่งชาติทับลาน เรื่อง ห้ามมิให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล เข้าไป บุกรุก ยึดถือ ครอบครอง หรือกระทำการซื้อ หรือ ขาย พื้นที่ในเขต อุทยานแห่งชาติทับลาน ให้ทราบโดยทั่วกันตลอดมา ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้และเคย รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำแหน่งผู้อำนวยการประจำสำนักงานศาลจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ย่อมทราบดีว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ทับลาน แต่กลับเข้าไปซื้อที่ดินพิพาทจากนายวิเชียร ราสระน้อย ผู้ครอบครองเดิมและได้ ดำเนินการปรับสภาพพื้นที่ปลุกสร้างบ้านอยู่อาศัย พนักงานเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติ ทับลานจึงได้ตรวจยึดและจับกุมผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง รวมทั้งใช้มาตรการ บังคับทางปกครองตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไป ให้พื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ซึ่งการ ดำเนินการดังกล่าวมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด ส่วนกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้ นั้น สืบเนื่องมาจากปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ในที่ดินและป่าไม้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวคณะรัฐมนตรี จึงได้มีมติเห็นชอบหลักการ มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ดินในพื้นที่ป่าไม้และ



/ให้ดำเนินการ...

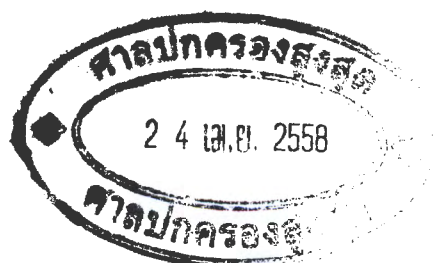
ให้ดำเนินการต่อไปตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ โดยการผ่อนผันให้ราษฎร ที่มีที่ดินทำกินในเขตป่าไม้แจ้งการครอบครองที่ดิน และทางราชการจะผ่อนผันให้ถือครองที่ดินได้ โดยมีเงื่อนไขจนกว่าจะดำเนินการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดินแล้วเสร็จ หากผลการตรวจพิสูจน์ พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัยทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการ คัดกรองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสม เพื่อให้หาที่อยู่อาศัยทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกมาจากบริเวณนั้น ไปอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม ถ้ามีการกระทำการใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่ และหรือขยายพื้นที่อยู่อาศัยทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อ การรักษาป่าและหรือสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกัน มิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และหรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคณะกรรมการ ตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ตรวจพิสูจน์สิทธิ การครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีได้อยู่อาศัยทำกินก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ ตามกฎหมายครั้งแรกนั้น มติของคณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงการพิจารณาเบื้องต้น ยังไม่ใช่ข้อยุติว่าผู้ฟ้องคดีได้สิทธิครอบครองที่ดินแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ซื้อที่ดินต่อจากผู้ครอบครองเดิม ภายหลังมีการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติทับลานแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้ดำเนินการปรับพื้นที่ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติก็ตาม การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจ ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน



/หรือทำให้...

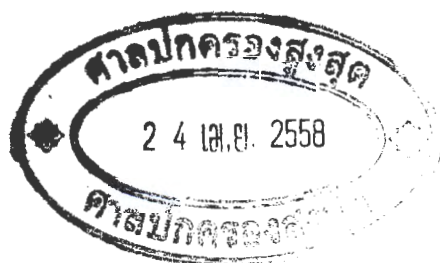
หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี เพื่อให้การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติให้คงอยู่ในสภาพเดิมมิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่จำต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า หลักฐาน ภ.บ.ท.๕ และ ภ.บ.ท.๑๑ เป็นเพียงเอกสารเกี่ยวกับการเสียภาษีบำรุงท้องที่ มิใช่หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเข้าไปครอบครองทำประโยชน์ยังไม่มีหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ เช่น โฉนดที่ดิน โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง หรือตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือสิทธิครอบครอง เช่น หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ และ น.ส.๓ ก.) ใบจอง ส.ค.๑ ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงมีสภาพเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ แม้ปัจจุบันราษฎรจะได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในบริเวณที่ดินดังกล่าวจนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ก็ไม่มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้สิทธิครอบครองที่ดิน และบริเวณที่ดินพิพาทได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งการอนุญาตให้บุคคลใดเข้าทำประโยชน์ในป่าสงวนแห่งชาติได้จะต้องมีสภาพเป็นป่าไร่ร้างเก่า หรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนได้ตามธรรมชาติ ทั้งนี้ โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งได้มีการประกาศกำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และภายหลังได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติทับลานตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ด้วย บริเวณที่ดินดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมต่อการเป็นที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติทับลานได้ทำการปิดป้ายประกาศ เรื่อง ห้ามมิให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลเข้าไปบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง หรือกระทำการซื้อ หรือ ขาย พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขต



/ผอ.นป.ร...

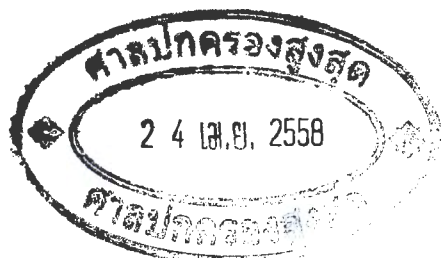
ผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีหลักการสำคัญอยู่ว่าจะต้องอยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่ก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรก และได้อยู่อาศัยทำกินต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่มีลักษณะเป็นการอพยพเคลื่อนย้ายไปอยู่อาศัยหรือทำกินที่แห่งอื่น และจะขอกลับไปในพื้นที่ที่เคยอยู่ และไม่ใช้ลักษณะทำกินเป็นไร่เลื่อนลอย ไร่หมุนเวียน และจะขอกลับเข้าไปทำกินอีก ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นการบุกรุกพื้นที่ใหม่ และการที่คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีอยู่อาศัยทำกินมาก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกนั้น เป็นเพียงความเห็นของคณะทำงานยังมีใช้ข้อยุติเกี่ยวกับการให้สิทธิในที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ที่ดินพิพาทมาจากนายวิเชียร โอนสิทธิการครอบครองที่ดินให้แทนการชำระหนี้ ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นผู้อยู่อาศัยทำกินมาก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้ดำเนินการเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของผู้ฟ้องคดีต่อไป นอกจากนี้ การที่พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีนั้นมิได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินได้แต่อย่างใด และแม้คดีแพ่งจะอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดกบินทร์บุรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลานหรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ได้ เนื่องจากการใช้อำนาจตามกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติให้อยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว สำหรับกรณีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐนั้น หนังสือดังกล่าวมิใช่คำสั่งเด็ดขาดให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด



/แต่เป็นเพียง...

แต่เป็นเพียงหนังสือขอความร่วมมือเท่านั้น การพิจารณาดำเนินคดีต่อราษฎรที่มีปัญหาข้อพิพาทกับรัฐยังคงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังเดิม ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม และคำสั่งดังกล่าวมีข้อความชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

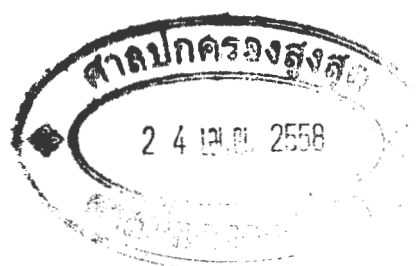
ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์มิได้อยู่ในเขตป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มิได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตป่าคุ้มครองหรือป่าสงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ และมีได้สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นของรัฐ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่อย่างไรก็ดี ที่ดินดังกล่าวมีสภาพเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินประเภทธรรมดา ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับทรัพย์สินของเอกชน ราษฎรจึงมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะแสดงเจตนาในการยึดถือครอบครองไว้เพื่อตนโดยสงบเปิดเผย และด้วยเจตนาเป็นเจ้าของได้ตามมาตรา ๑๓๖๗ มาตรา ๑๓๖๘ มาตรา ๑๓๗๐ และมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท.๕ และ ภ.บ.ท.๑๑ จึงเป็นเพียงกล่าวอ้างเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เท่านั้น มิใช่เพียงเข้าครอบครองเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และโดยที่พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้กำหนดให้แสดงแนวเขตในแผนที่ท้ายกฎกระทรวงหรือพระราชกฤษฎีกา โดยไม่ได้ออกไปสำรวจพื้นที่ก่อน ทำให้การกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับลานทับซ้อนกับที่ดินที่ราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนเป็นจำนวนมาก ซึ่งกรมป่าไม้ก็ยอมรับว่าการออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวทับที่ดินที่ราษฎรมีกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองจริง จึงได้มีคำสั่งให้ทำการรังวัดกันเขตที่ดินออกจากเขตอุทยานแห่งชาติทับลานเมื่อที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตที่กั้นออกจากแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา



/กำหนดเขต...

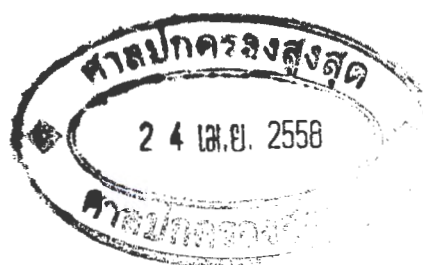
กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จึงไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา เพิกถอนที่ดินดังกล่าว

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ ทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือสำนักบริหารพื้นที่ อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗/๐๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นับแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๔ ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดิน ป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ที่ดินในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์จึงมีลักษณะ เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ ร่วมกันจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา อีกทั้ง จะยกอายุความมาต่อสู้กับแผ่นดินมิได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๓๐๔ และมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญและ มีบ้านพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองจะบก อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ได้ร่วมกับสามีซื้อที่ดินซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่บ้าน ก.ม.๘๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา จากนายวิเชียร เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ด้วยการทำสัญญาซื้อขายกันเอง โดยส่งมอบหลักฐาน เกี่ยวกับการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท. ๕ และ ภ.บ.ท.๑๑ นั้น เห็นว่า หลักฐานดังกล่าว มิใช่หลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน นายวิเชียร ผู้ครอบครองเดิม จึงมิได้เป็นผู้มีกรรมสิทธิในที่ดิน มีผลทำให้นายวิเชียร ผู้ครอบครองเดิมไม่อาจได้รับ ประโยชน์ให้ดำเนินการใดในพื้นที่ที่ครอบครอง ตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับโอนสิทธิมาภายหลังจึงไม่มีสิทธิ



/ดังกล่าว...

ดังกล่าวไปด้วย ทั้งนี้ ตามหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่าผู้รับโอนย่อมไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ส่วนกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เห็นชอบในหลักการ กำหนดมาตรการและแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้ นั้น มีหลักเกณฑ์ว่าผู้ครอบครองที่ดินต้องเข้าทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน หากมีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้ผู้อื่นครอบครองทำประโยชน์จะไม่ได้ รับการพิจารณารับรองสิทธิในการครอบครองที่ดินนั้น และต้องมีหลักฐานแสดงการถือครอง เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน การขึ้นทะเบียนว่าได้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินนั้นก่อนการประกาศ เป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีเข้าไปซื้อที่ดินจากผู้ครอบครองเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ คณะเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติทับลานได้จับกุมผู้ฟ้องคดี แต่พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีได้มีคำสั่งไม่ฟ้องคดีนั้น กรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจในคดีอาญาของพนักงานอัยการในการสั่งคดี ส่วนกรณีที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑๒๖,๔๕๘.๐๔ บาท นั้น ถือเป็นการใช้สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่รัฐตามมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้คดีจะอยู่ระหว่างการพิจารณาของ ศาลจังหวัดกบินทร์บุรี แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๗ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ออกคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๔ ให้ผู้ฟ้องคดี ทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน นอกจากนี้ การที่จะกล่าวอ้างว่าเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จะต้องเป็นกรณีที่ผู้กล่าวอ้างมีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้ รับสิทธินั้น แต่ไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว เนื่องจากการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ด้วยเหตุของ ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะ ของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็น ทางการเมือง มิใช่เป็นกรณีที่เป็นผู้กระทำความผิดเสียเองแล้วนำมากล่าวอ้างว่า ผู้กระทำ

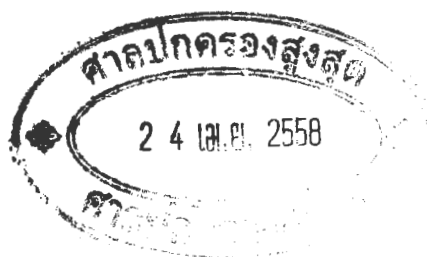


/ความผิด...

ความผิดคนอื่นยังมิได้ถูกดำเนินคดีเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี จึงฟังไม่ขึ้น

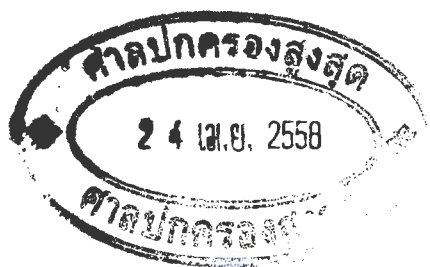
ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นมิได้วินิจฉัยว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ใน เขตอุทยานแห่งชาติทับลาน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้าตรวจค้นจับกุมดำเนินคดีอาญาต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ก็มีได้ชี้แจงว่า แนวเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาตั้งอยู่บนคำพิกัด ที่เท่าไรถึงเท่าไร คำพิกัดที่ตั้งที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ตามบันทึกการจับกุม นั้น เหตุใดจึงถือว่าตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่ง ที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ก็มีได้มีระบุไว้ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแต่ประการใด แต่ผู้ฟ้องคดีมีพยานเอกสารยืนยันว่าที่ดินที่ ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่กิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มีอาณาเขตครอบคลุมกิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี และปัจจุบันกิ่งอำเภอนาดีได้ยกฐานะ เป็นอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอนาดีทั้งอำเภอจึงอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่วนแนวเขต อุทยานแห่งชาติทับลานตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกรราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอกบินทร์บุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอสองสาม จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ นั้น ครอบคลุมพื้นที่อำเภอนาดีเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งในท้องที่ ตำบลบุพราหมณ์ไม่ปรากฏหลักเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงต้อง รับฟังได้ว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินดังกล่าว จึงมิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์



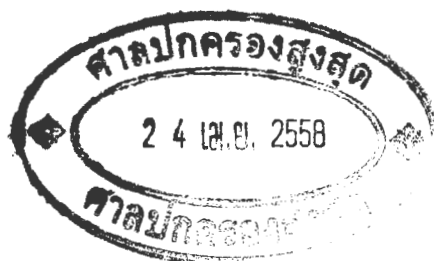
/ตั้งอยู่ใน...

ตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งอยู่ในบริเวณรอยต่อระหว่างป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ที่ดินบริเวณนี้จึงมีได้เป็นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และรัฐมิได้กำหนดให้เป็นเขตป่าคุ้มครองหรือป่าสงวน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ อีกทั้งมิได้สงวนหวงห้ามพื้นที่พิพาทไว้เพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นของรัฐ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่อย่างใด ที่ดินดังกล่าวมีสภาพเป็นที่ดินที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินประเภทธรรมดา ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับสินทรัพย์ของเอกชน ราษฎรจึงมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะแสดงเจตนายึดถือครอบครองไว้เพื่อตนโดยสงบเปิดเผย และด้วยเจตนาเป็นเจ้าของจนได้กรรมสิทธิ์ ตามมาตรา ๑๓๖๗ มาตรา ๑๓๖๘ มาตรา ๑๓๗๐ และมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างหลักฐานเกี่ยวกับการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท.๕ และ ภ.บ.ท.๑๑ นั้น มิได้กล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เป็นเพียงหลักฐานประกอบข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับโอนสิทธิการครอบครองที่ดินจากผู้ครอบครองเดิมตั้งแต่วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีได้รับโอนสิทธิมาภายหลังจึงไม่มีสิทธิดังกล่าวไปด้วย ตามหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่าผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน จึงเป็นการวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง นอกจากนี้ มติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรอยู่อาศัยทำกินในเขตป่าไม้ แล้วภายหลังทางราชการได้ออกกฎหมายกำหนดให้พื้นที่ที่ราษฎรอยู่อาศัยทำกินเป็นป่าไม้ตามกฎหมายประเภทใดประเภทหนึ่งโดยมีการกำหนดขอบเขตของป่าไม้ในรูปแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่มีการสำรวจสภาพพื้นที่ว่ามีราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนหรือไม่ ภายหลังราษฎรได้ร้องเรียนขอความเป็นธรรม รัฐบาลจึงได้มีคำสั่งให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติสอบสวนหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการได้สอบสวนแล้วเห็นว่าราษฎรได้รับความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรมจากการกำหนดเขตป่าไม้จริง ซึ่งรวมถึงราษฎรในตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ด้วย คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติจึงได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยมี



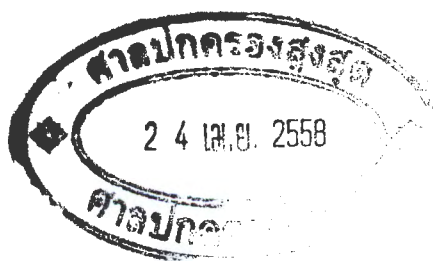
/หลักการ...

หลักการและแนวทางด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ว่า ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีผลการตรวจพิสูจน์ พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัยทำกิน ให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎร อยู่อาศัยทำกินตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและ ป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสม เพื่อให้หาที่อยู่อาศัยทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้น ไปอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณา รับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป แต่ถ้าผลการตรวจพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกิน หลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณา ดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่า เพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม การเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับ ในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและ ส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิในที่ดิน ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการ เคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัยทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ คณะรัฐมนตรีจึงได้มี มติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เห็นชอบหลักการมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดิน ในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไปได้ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้กำหนดว่าถ้าพิสูจน์ได้ว่าอยู่ก่อนประกาศเป็นป่าอนุรักษ์ ให้ทำการรับรองในการอยู่อาศัยทำกิน โดยให้สิทธิดังกล่าวตกทอดทางมรดกแก่ทายาท และห้ามจำหน่ายจ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น กรณีจึงต้องถือวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑



/เป็นเกณฑ์...

เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพิพาทจากนายวิเชียร ราสระน้อย ผู้ครอบครองเดิมเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นเวลาก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติดังกล่าว ประกอบกับ คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่ จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งของจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ตรวจพิสูจน์ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีได้อยู่อาศัยทำกินอยู่ก่อนวันประกาศสงวนหวงห้าม เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกิน ในที่ดินพิพาทได้ และกรมป่าไม้มีหน้าที่ต้องออกเอกสารรับรองสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทได้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอน สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือ ทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งความร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาดีว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๑๖ (๑) (๔) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อศาลยังไม่มีคำพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่กล่าวหา เนื่องจากพนักงานอัยการ จังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ อันเป็นคำขอในวิธีการอุปกรรมของโทษ ตามมาตรา ๓๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอน สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

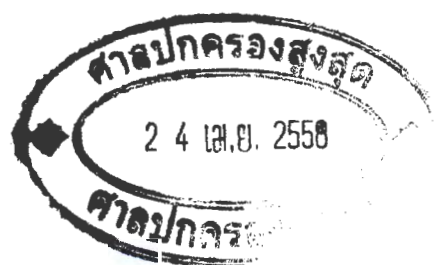


/ขอให้ศาล...

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้มีคำพิพากษตามคำขอท้ายฟ้อง

พร้อมกับคำอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้อุทธรณ์ว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ให้ช่างรังวัดทำการรังวัดตรวจสอบที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ และนำคำพิกัดตรวจสอบกับแผนที่กรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ แผนที่ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๔๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแล้วปรากฏว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวต่อเนื่องจากผู้ครอบครองเดิมที่ยังไม่มีการมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงถือเป็นการครอบครองที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะโอนแก่กันมิได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินดังกล่าว ตามมาตรา ๑๓๖๗ มาตรา ๑๓๖๘ มาตรา ๑๓๗๐ และมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานโดยไม่อาจอ้างสิทธิตามกฎหมาย ทั้งปรากฏว่าหลังจากเข้าครอบครองทำประโยชน์แล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้างบ้านเลขที่ ๒๔๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี บนที่ดินดังกล่าว จึงถือเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือทำให้อุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ประกอบกับประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และสัตว์ป่า ตามหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๕.๒/๗๙๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี



/ตามมาตรา ๒๑...

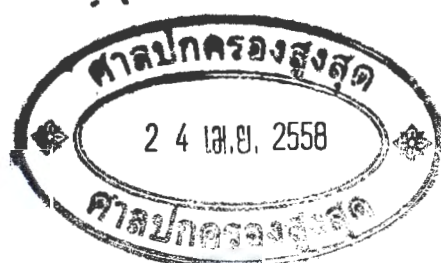
ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีผลกระทบ ต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าวได้กำหนดมาตรการบังคับเพื่อให้คำสั่งทางปกครองบรรลุผลไว้ ดังนั้น การที่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือ รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงาน เจ้าหน้าที่จะดำเนินการดังกล่าวเอง โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไป ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองทั้งหมด พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตรา ร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เดียวกัน แล้วมีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ การวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่าที่ดินพิพาทตั้งอยู่ใน เขตปฏิรูปที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่กิ่งอำเภอนาดี อำเภอภินทร์บุรี อำเภอภินทร์บุรี และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุมอำเภอนาดีทั้งอำเภอนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบ โดยละเอียดแล้ว ในบริเวณที่ดินดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีการรังวัดจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ ราษฎรเป็นรายแปลงและมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑) ไว้เป็นหลักฐานแต่อย่างใด ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิม ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม อันเป็นคำขอ ในวิธีการอุทธรณ์ของโทษ ตามมาตรา ๓๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เนื่องจากศาลยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด ตามที่กล่าวหา นั้น เห็นว่า การที่พนักงานอัยการจังหวัดภินทร์บุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี เพราะเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีขาดเจตนาในการกระทำความผิดฐานบุกรุกที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ แต่ไม่ได้ทำให้การครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ



/ราชการ...

ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สำหรับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ มีหลักการสำคัญว่าจะต้องมีการสำรวจการถือครองพื้นที่ป่าไม้ที่มีการอยู่อาศัยหรือทำกิน และได้อยู่อาศัยทำกินมาก่อน วันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มิใช่หมายความว่าสามารถโอนซื้อขายที่ดินดังกล่าวให้บุคคลอื่นอยู่อาศัยทำกินได้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้อุทธรณ์ว่า อุทยานแห่งชาติทับลานมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๔๖๐,๐๐๐ ไร่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญสามารถตรวจสอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติทับลานได้อย่างถูกต้อง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์แล้ว ปรากฏหลักฐานตามคำพิพากษายืนยันได้อย่างชัดเจนว่าอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินนั้น ไม่เป็นความจริง เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะต้องส่งมอบพื้นที่ป่าให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และไม่ปรากฏข้อมูลว่าเคยมีการส่งมอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่ยืนยันนโยบายของรัฐที่มีให้นำพื้นที่อุทยานแห่งชาติอันเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อีกทั้ง ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานก็ไม่ปรากฏพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการปฏิรูปที่ดินแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างว่าได้ครอบครองที่ดินพิพาทไว้เพื่อตนโดยสงบ เปิดเผย ด้วยเจตนาเป็นเจ้าของจนได้กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง ตามมาตรา ๑๓๖๗ มาตรา ๑๓๖๘ มาตรา ๑๓๗๐ และมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ส่วนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ



/ที่ได้อยู่อาศัย...

ที่ได้อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่มาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และได้อยู่อาศัยทำกินต่อเนื่องตลอดมาจนถึงปัจจุบัน มิใช่ให้ความคุ้มครองผู้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้ซื้อที่ดินพิพาทจากนายวิเชียร ผู้ครอบครองเดิม เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ จึงเป็นการเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังจากการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และการที่คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งของจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีได้อยู่อาศัยทำกินอยู่ก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรกนั้น การดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ยังมีข้ออยู่ที่ว่าผู้ฟ้องคดีได้สิทธิในที่ดินพิพาทแล้ว และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้แจ้งต่อคณะกรรมการให้ยุติการนำที่ดินของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ต่อไป ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อเป็นการคุ้มครอง ดูแล รักษาพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานให้คงอยู่ในสภาพเดิม อันเป็นการอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นมาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองสามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้ แม้พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีก็ตาม มิใช่คำขอในวิธีการอุปการณ์ของโทษตามมาตรา ๓๑ วรรคสี่



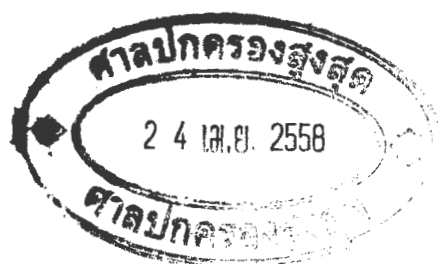
/แห่งพระราชบัญญัติ...

แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ตามที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจแต่อย่างใด ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๔๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลแก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบลโคกปีบ้อง ตำบลท่าแยก อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ภายในเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ต่อมา ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดิน ป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่บ้าน ก.ม.๘๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา โดยซื้อจาก นายวิเชียร ราสระน้อย และนายวิเชียร ได้ส่งมอบที่ดินและหลักฐานการเสียภาษี บำรุงท้องที่ ภ.บ.ท.๕ และ ภ.บ.ท.๑๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้าง บ้านพักอาศัยบนที่ดินดังกล่าว ได้รับทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๕๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ณะเจ้าหน้าที่ ชุเฉพาะกิจอุทยานแห่งชาติทับลานได้เข้าตรวจยึดที่ดินและบ้านของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้ง



/จับกุม...

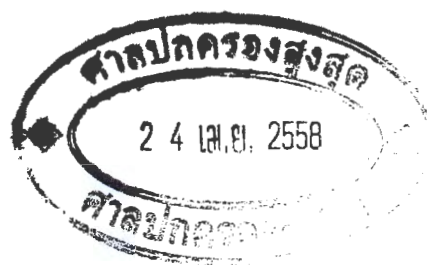
จับกุมผู้ฟ้องคดีส่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอหาดใหญ่ โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาฐานบุกรุกพื้นที่ป่าตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๑๖ (๑) (๔) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่พนักงานอัยการจังหวัดกระบี่มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีเนื่องจากขาดเจตนาในการกระทำความผิด หลังจากนั้น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดกระบี่ โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีทำลายทำให้เสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๒๖,๔๕๘.๐๔ บาท ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดกระบี่ รัฐบาลได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาคดีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรที่อาศัยทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐทั่วประเทศเพื่อให้เกิดความปรองดอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้มีหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๕.๐๔/๓๔๐๒ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ แจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐ และคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ตรวจพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ว่าผู้ฟ้องคดีได้อยู่อาศัยทำกินก่อนวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ซึ่งได้มีการเสนอเรื่องขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้แถลงต่อศาลจังหวัดกระบี่ขอเลื่อนการพิจารณาคดีแพ่งออกไปก่อน ศาลจังหวัดกระบี่ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้จำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว แต่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว



/มีหนังสือ...

มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗๐๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตผอนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินได้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และในคดีที่กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาฐานบุกรุกที่ป่านั้น พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งถึงที่สุดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีแล้ว ส่วนคดีแพ่งศาลจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว นอกจากนี้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐ อีกทั้งคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้ว มีมติว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินแปลงที่ ๔๖๑ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา และได้ครอบครองมาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาบังคับกับผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเข้าไปในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์เพื่อตรวจค้น ขั้วไล่ และถอนสิ่งปลูกสร้างจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

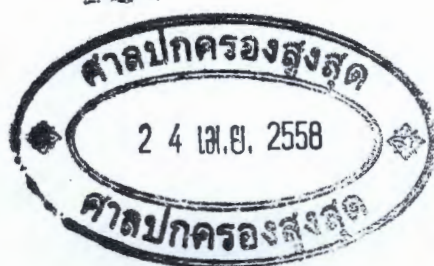
คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗๐๓



/ลงวันที่...

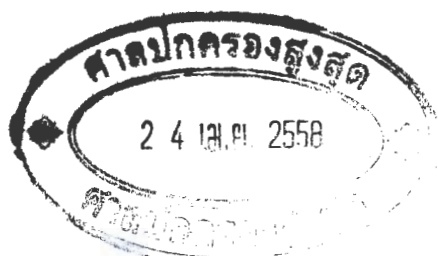
ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในเบื้องต้นมีประเด็นต้องพิจารณาก่อนว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานหรือไม่ โดยที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔ ได้นิยามคำว่า ป่า หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย คำว่า ป่าสงวนแห่งชาติ หมายความว่า ป่าที่กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๖ วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดป่าอื่นใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวงซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย มาตรา ๘ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขตและป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ตามสมควรเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น วรรคสาม บัญญัติว่า ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีสิทธิในที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔ ได้นิยามคำว่า อุทยานแห่งชาติ หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมเพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยประกาศพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า "อุทยานแห่งชาติ" วรรคสอง บัญญัติว่า ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออก



/กฎกระทรวง...

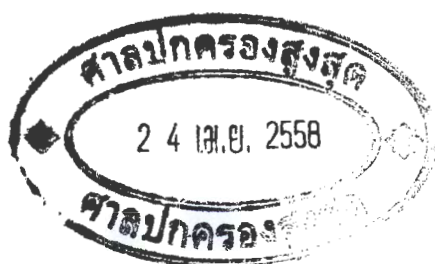
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลแก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบลโคกปีบ้อง ตำบลท่าแยก อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ภายในเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ในปีต่อมา ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกรซ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ซึ่งปรากฏว่าในการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติทับลานดังกล่าวได้มีแผนที่แสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติไว้ท้ายกฎกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่บ้าน ก.ม.๘๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา โดยซื้อมาจาก นายวิเชียร ราสระน้อย เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ คณะเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจอุทยานแห่งชาติทับลานได้ร่วมกันตรวจพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ด้วยเครื่องมือวัดระบบ จี พี เอส ได้ค่าพิกัด ๔๗P๐๘๐๖๕๐๐E ๑๕๘๖๐๘๑N ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน คณะเจ้าหน้าที่จึงแจ้งความจับกุมดำเนินคดีอาญาต่อผู้ฟ้องคดี และภายหลัง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญทำการตรวจสอบที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อีกครั้งได้ค่าพิกัด ๔๗P๘๐๖๕๐๖E ๑๕๘๖๐๗๖N และเมื่อนำค่าพิกัดที่ได้มากำหนดจุดในแผนที่ทหารมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ระวัง ๕๓๓๗ - I แล้ว ปรากฏว่าอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และเมื่อนำมากำหนดจุดในแผนที่ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา



/กำหนดเขต...

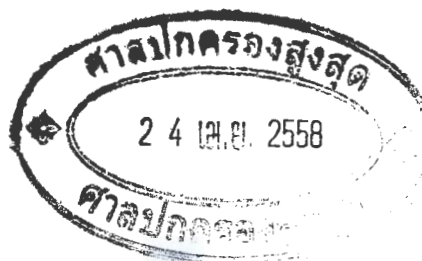
กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแล้ว ก็ปรากฏว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติทับลานเช่นกัน ส่วนผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่เพียงว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์มิได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานโดยมิได้เสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ไม่มีหลักเขตหรือป้ายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติหรือประกาศห้ามเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมิได้มีผลทำให้แนวเขตอุทยานแห่งชาติตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงไป ส่วนกรณีที่ว่าพิกัดตามบันทึกการจับกุมผู้ฟ้องคดีไม่ตรงกับแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา นั้นเนื่องจากการใช้ระบบพิกัดแผนที่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาใช้ระบบพิกัดภูมิศาสตร์ ส่วนแผนที่ทหารนั้นใช้ระบบพิกัดกริดแบบ UTM และที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่กิ่งอำเภอนาดี อำเภอภินทร์บุรี อำเภอภินทร์บุรี และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงมิใช่ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน นั้นเห็นว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นเพียงการกำหนดแนวเขตของที่ดินที่จะทำการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น ไม่ได้มีผลเป็นการเพิกถอนเขตอุทยานแห่งชาติแต่อย่างใด ประกอบกับในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มีอำนาจนำมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่รวมถึงที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติแต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔ ประกอบกับมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนั้น แม้ที่ดินพิพาทจะเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑) ในที่ดินพิพาท และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ยืนยันนโยบายของรัฐไม่นำที่ดินอุทยานแห่งชาติไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงยังคงมีสถานะเป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้ไม่อาจรับฟังได้

กรณีมีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนายวิเชียร เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โดยการทำสัญญาซื้อขายกันเอง และนายวิเชียร



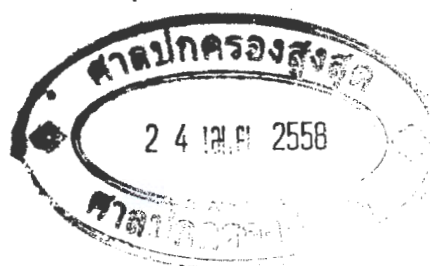
/ได้ส่งมอบ...

ได้ส่งมอบที่ดินและหลักฐานเกี่ยวกับการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท.๕ และ ภ.บ.ท.๑๑ ซึ่งหลักฐานดังกล่าวเป็นเพียงเอกสารที่ออกตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่สันนิษฐานในเบื้องต้นว่าบุคคลที่ครอบครองที่ดินได้ชำระภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่ราชการแล้ว มิใช่หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อเท็จจริงในสำนวนคดีไม่ปรากฏว่า นายวิเชียร ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท โดยมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีจึงฟังได้ว่านายวิเชียร ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวโดยมิได้มีการมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้ง แม่นายวิเชียร จะได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ใช้บังคับ แต่เมื่อไม่ปรากฏว่านายวิเชียร ได้ยื่นคำร้อง เป็นหนังสือต่อนายอำเภอท้องที่อ้างว่าตนมีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวใช้บังคับ จึงถือว่านายวิเชียรได้ละสิทธิการครอบครอง ที่ดินพิพาทตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ การออก พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินพิพาทเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จึงชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อผู้ฟ้องคดี ชื้อที่ดินพิพาทต่อนายนายวิเชียร ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีการมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน ดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตผืนนปรน ให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินได้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น เห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้ ดังนี้ ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตาม มติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และสัตว์ที่มีคุณค่า หายาก เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ จึงยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ดังกล่าวไปดำเนินการตามกฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนา อย่างยั่งยืน โดยให้ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์



/พบว่า...

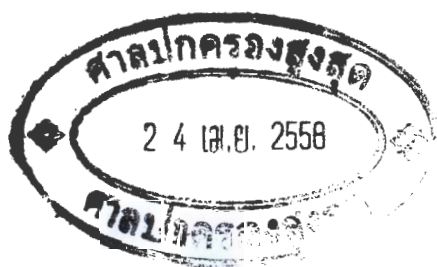
พบว่า ราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัยทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรก ให้ดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่นๆ ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่ และหรือขยายที่อยู่อาศัยทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลายหรือกระทำความเสียหายต่อการรักษาป่าและหรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเจียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และหรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยซื้อจาก นายวิเชียร เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังการกำหนดให้ที่ดินพิพาทเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๔๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้มหิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทได้ และที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินแปลงที่ ๔๖๑ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา และได้อยู่อาศัยมาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก นั้น มติของคณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงการดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์เบื้องต้น



/เพื่อนำเสนอ...

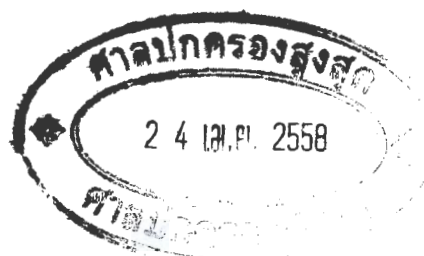
เพื่อนำเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีต่อไปเท่านั้น ยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใด ที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗๐๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔ (๕) ได้นิยามคำว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๖ (๑) บัญญัติว่า ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตาม มาตรา ๑๖ ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรือตเวนการกระทำใดๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และมาตรา ๒๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้าง ขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม หรือถ้าไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำการดังกล่าวได้อย่างใดอย่างหนึ่งเสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณี และผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการ เสียเองนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติทับลาน และผู้ฟ้องคดีไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย การครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และภายหลังผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้าง บ้านเลขที่ ๒๙๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี บนที่ดินดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม



/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ ประกอบกับคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง ให้ข้าราชการไปปฏิบัติราชการ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคำสั่งดังกล่าวมิได้ระบุว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแต่ประการใด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ แจ้งว่า เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ คณะเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจอุทยานแห่งชาติทับลานได้ดำเนินการตรวจปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ปรากฏว่าได้ตรวจพบการกระทำผิดตามมาตรา ๑๖ (๑) (๔) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำความผิด จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ คำสั่งดังกล่าวจึงถือได้ว่ามีข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและข้อกฎหมายเพียงพอว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น และเมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกันพิจารณาอุทธรณ์แล้วมีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๗๐๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔



/ยื่นตามคำสั่ง...

ยื่นตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน
ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

นายสุชาติ มงคลเลิศพล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

St. [Signature]

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายไพบุลย์ เสียงก้อง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด



นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพรชัย มั่นศิริเพ็ญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางมณีวรรณ พรหมน้อย
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๒๒-๒๖

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายภานุพันธ์ ชัยรัตน์

